

БРАЧНИ ОДНОСИ У ПОСНЕ И ПРАЗНИЧНЕ ДАНЕ

Не забрањујте се једно другоме, сем по договору привремено, да би се предали посту и молитви, па опет да се састанете, да вас сатана не искушава вашим неуздржањем.
(Кор., 7,5)

Овде доносимо избор из Отачких текстова, утврђујући вековно учење Цркве, да се пост који је Црква прописала, односи и на телесне односе супружника. Наравно да се снисхиђење и по том питању оставља на разматрање духовнику у сваком појединачном случају, као што је то иначе случај по питању поста.

Преподобни Серафим Саровски. Ево какве је он савете давао младићу који је ступао у брак: "...и још чувајте чистоту, чувајте се средом и петком, и празничним и недељним данима. За нечување чистоте, за нечување средом и петком, супружницима се деца рађају мртва, а за нечување празником и недељним данима жене умиру на порођају".

Дивеевская летопись, ст. 343.

То исто писао је у једном писму и **Св. старац Амвросије Отпински**: "Болест жене ваше, може бити, произашла је по вашој кривици: или нисте поштовали празнике у супружанским односима, или нисте сачували супружанску верност, за шта сте и кажњени болестима жене". *Писма мирјанима.*

Преподобни Јефрем Сирин: "Не забрањујте се једно другоме, сем по договору привремено", ради испуњења религиозних обавеза, у време постова и молитви. Дакле, у дане празничне уздржавајте се да вас не искуша сатана".

Блаженопочивши владика Стефан Жички: Супружници треба да се строго придржавају обичаја и заповести Цркве у међусобним односима, чувајући себе у чистоти о празницима, недељама, посним данима (средом и петком) имајући у виду речи преподобног Серафима и старца Амвросија да ће уколико буду кршили те заповести Цркве, постати подложни болестима, нарочито жене и деца. „Пост, исповест и причешће“ (101-102), *схи – архимандрит Петар Денковачки, Духовни Луг, Крагујевац 2005.*

Манастир Хиландар: Супружници су дужни и пре разрешења њихове неплодности, да строго пазе и чувају правила црквена, која су за супружнике установљена, а на име: супружанске постеле треба да буду једна од друге одељење у ноћи уочи празничних и недељних дана, уочи среде и петка, за време сва четири поста, које је Црква установила, а нарочито за време Велике Четрдесетнице, тј. Великог Поста. Остало пак време могу у чедности и у страху Божијем употребити на супружански живот. Јер је Господ дао човеку жену као помоћ за заједнички живот и благословио их и рекао им: „Растите и множите се“ али не ради пожудног сладострашћа, које не зна ни времена, ни мере у својој неуздржљивости. „Упутства неплодним супружницима“, *Света Гора 1966.*

Схи-игуман Аврам (Рајдман): На потребу за уздржавањем од брачних односа у данима Великог поста указује 40. члан „Номоканона“ уз Велики требник: "Мирјани треба да се уздржавају од жена у току целог Великог поста. Ако пак неко падне са својом женом за време светог поста не треба да се причести чак ни за Васкрс, пошто је обешчастио цео пост. Јер мирјани треба да се уздржавају од својих законитих жена, као што је речено, у току целог поста." О истоме говори и 59. глава књиге „Крмчија“ у другом одговору Јована, епископа Критског, „О томе да се треба уздржавати од својих жена у Недељу и у току Четрдесетнице": "Они који чак ни увече уочи Господњег дана не желе да се уздржавају од својих жена, како би, као што је апостол рекао, проводили време у молитви, треба да се поправљају одмереним забранама; исто се тако и у току Свете Четрдесетнице треба чувати и бити чист од супруге више него у току других дана."

Сад ћемо погледати канонска питања његове светости патријарха Александријског Марка и одговоре, које је на њих дао познати византијски тумач црквених правила, његова светост патријарх Антиохијски Теодор Валсамон. Питање 52.: Ако се за време Четрдесетдневног поста супружници не уздржавају, да ли ће бити удостојени Божанских Тајни на празник спасења света, Велику Пасху, или не?“Одговор: Ако смо научени да се уздржавамо чак и од тога да једемо рибу и ако не разрешавамо олако пост у току целе Свете Четрдесетнице, као ни средом ни петком, тим пре супружници бивају принуђени да се уздржавају од телесног спајања. Зато они супружници који су учинили овакву противзакониту ствар и променили на сатанску необузданост спасоносно покајање које проистиче од поста и избегавања телесних пожуда (као да им цела година није била довољна за задовољење њихових телесних пожуда), не само да не треба да буду удостојени Светог Божанског Причешћа на празник Велике Пасхе, него треба да се поправљају епитимијама.“

Око шест векова после Валсамона, о истом том говори други познати грчки канониста и тумач правила, преподобни Никодим Светогорац... уз 69. правило Светих Апостола(ово правило гласи: „Ако неки епископ, или презвитер, или ипођакон, или чтец, или појак, не пости Свету Четрдесетницу пре Васкрса, или у среду, или у петак, осим због телесне немоћи: нека буде извргнут из чина. Ако ли то пак чини мирјанин: нека буде одлучен.“). Преподобни Никодим пише:“Ако је пост средом и петком једнак посту Четрдесетнице, јасно је да, као што се у току Четрдесетнице не склапају бракови по 52. правилу Лаодикијског Сабора, не треба да се склапају ни средом ни петком. У том случају јасно је и то да супружници не треба да ступају у телесну везу због светости и поштовања поста, исто као што не треба да ступају у везу ни у току Четрдесетнице. **Јер, неумесно је с једне стране поштовати ове дане у погледу хране, а с друге – нарушавати их телесним сједињењем и насладом. Дакле, у току ових дана треба постити, уздржавати се, подједнако и од хране која је забрањена у току поста, и од телесне жеље...**Погледај такође 1. напомену уз 13. правило Шестог васељенског сабора и напомену уз 3. Дионисијево правило. Погледај и 50. Валсамонов одговор Марку, у којем он каже да супружницима који се нису уздржавали у току велике четрдесетнице не само да треба забранити да се причешћују, већ им треба одредити епитимије ради поправљања. Такође, обрати пажњу на следеће речи Јована Златоустога („Беседа о девствености“) који као сведочанство наводи поменуто место из пророка Јоиља:“ Ако младенци, код којих је љубавна страст на врхунцу, у којима цвета младост и необуздана жеља, не треба да ступају у везу за време поста и молитве, тим пре не треба да се сједињују други брачни парови, који се не подвргавају таквом насиљу тела“.

У закључку ћемо навести учење другог великог учитеља Цркве, светог Василија Великог, о уздржању од брачних односа за време поста, а које је сагласно са светим Јованом Златоустим: **“Пост указује меру и у брачним стварима, спречавајући неумереност чак и у ономе што је законом дозвољено: по сагласности одређује време за то, како би пребивали у молитви (1.Кор. 7,5).“** *“Постећи телом, постимо духом“ (309.-316.), ОЧЕВ ДОМ,Београд, 2009.*

Из напред изложеног и предања наше свете Православне Цркве се види да супружници када се не одељују из брачне постеље у посне и празничне дане, крше правило поста које је установила Црква, јер пост се не односи само на храну. Дакле, када кажемо пост не мисли се само на узимање посне хране, већ на пост свих чула, уклањање од рђавих мисли, речи и дела, и како каже Свети Јован Златоусти:

„Нека посте не само уста твоја, но очи и уши, ноге и руке и сви удови нашег тела“.